

ประธานสภาเกษตรกรหัวถนนศรีมา

ภัยแล้ง เกิดจากสภาพภูมิอากาศที่แปรปรวนไปจากในอดีต มีสาเหตุมาจากกิจกรรมของมนุษย์ เช่น การพัฒนาอุตสาหกรรม การบุกรุกทำลายป่า การเผาผลาญเชื้อเพลิงจาก ถ่านหิน และพลาสติก ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีความสัมพันธ์กับสภาวะอากาศ อุณหภูมิ และความชื้นที่สูงขึ้น

สาเหตุการเกิดภัยแล้ง

ปัจจัยทางธรรมชาติ อาทิ ความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศโลก ผลกระทบจากปรากฏการณ์เอลนีโญและภาวะเรือนกระจก

ปัจจัยจากการกระทำของมนุษย์ อาทิ ความต้องการในด้านพลังงาน

สาเหตุการเกิดภัยแล้ง

ประเทศไทยมีกฎประสบบัญหาภัยแล้งเป็นประจำ
ในทุกปี ใน 2 ช่วงเวลา คือ

1. ช่วงกลางเดือนตุลาคมเป็นต้น
2. ช่วงปลายเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม

นายวิรุณ ตรีเลอจันทร์ (อ.ทอง ธรรมดา)
รองประธานสภาเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา

การลดผลกระทบภายใต้แสง

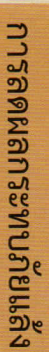
การรับมือนโยบาย สำหรับผู้ที่มีบทบาทการ
 เกษตรไปแล้ว และผู้ที่กำลังจะเริ่มทำการเกษตรควร
 ติดตามสถานการณ์น้ำและแผนการใช้ประโยชน์อย่างใกล้ชิด
 เพื่อวางแผนการเพาะปลูกพืชให้สอดคล้องกับปริมาณน้ำในพื้นที่

1. ปัญหาภาระหนี้สินที่ใช้เวลานานอย่างยิ่งมีตลาดผลผลิต
รองรับผลผลิต อาทิ พืชตระกูลถั่ว เมล่อน แตงโม หรือ
เลี้ยงสัตว์และการเพาะปลูก อาทิ เป็ด ไก่ ปลา กบ

2. ทำการเกษตรแบบใช้น้ำน้อย

2.4 ลดเวลาการให้ข้อสังเกต เช่นเคยให้นักเรียนละ 30 นาที เหลือเพียง 20 -25 นาทีและค่อยๆปรับลดเรื่อยๆเพื่อให้ชินปรับตัวได้

3.สภาพดิน หากต้องการให้ดินสามารถอุ้มน้ำไว้
ได้นาน ควรมีการเตรียมการใส่ปุ๋ยหมักปุ๋ยคอกเพื่อเพิ่ม
อินทรีย์วัตถุในดิน ที่มีคุณสมบัติอุ้มน้ำและเพิ่มความชื้นไว้ในดิน
และหาวัสดุคลุมดิน อาทิ แกลบ ฟาง เพื่อรักษาความชุ่มชื้น
หน้าดิน และจะไม่ให้แสงแดดเข้าหน้าดิน

หรืออีกทางเลือกหนึ่งคือสารโพลีเมอร์ซึ่งมีคุณสมบัติสามารถอุ้มน้ำได้ถึง 20 0 ลิตรต่อสารโพลีเมอร์ 1 กิโลกรัม ซึ่งเกษตรกร สามารถนำไปรองที่ ก้นหลุม ก่อนปลูกพืชก็สามารถอุ้มน้ำได้เป็นระยะเวลานานขึ้น

4.ทางใบ หัวสีตุพร่างแสงเพื่อป้องกัน เช่น ส้มเลน, ทางมะพร้าวเพื่อลดการระเหยของน้ำ การคายน้ำของพืช

การให้คำแนะนำ ต้องดูดีว่าเป็นเกณฑ์หากติดยังมีความซึ้น
อยู่ก็ยังไม่จำเป็นต้องรอ เพื่อช่วยให้สามารถลดปริมาณน้ำ
ในการทำการเกษตร

การลดผลกระทบภัยแล้ง

นายวีรยุทธ ศรีเลอจันทร์ (อ.ทอง ธรรมดา)
รองประธานสภาเกษตรการจังหวัดนครราชสีมา

เกษตรกรไทยมีความเชื่อว่า การปลูกข้าวจำเป็นต้องใช้น้ำในปริมาณมาก แต่ความจริงแล้วข้าวต้องการน้ำเหมือนผักหรือพืชชนิดอื่นๆทั่วไป เกษตรกรจึงสามารถปลูกข้าวโดยลดปริมาณการใช้น้ำลง โดยการทำนาแบบซึ่งเหมือนกับกรปลูกผัก (การแกล้งข้าว)จะทำให้ต้นข้าวแข็งแรง ทนทานต่อโรคและแมลงมากกว่าการปลูกแบบเดิมๆ

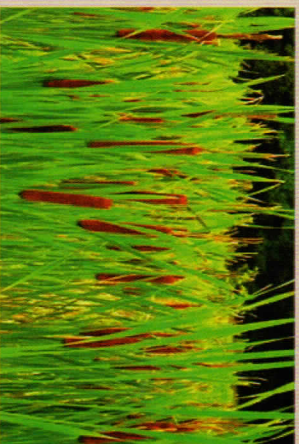
การทำนาแบบต้องมีการเตรียมดินที่ดีเหมือนแปลงผักโดยใส่อินทรีย์วัตถุ เพื่อปรับปรุงดินให้มีความสามารถอุ้มน้ำได้ดี และแม้ว่าอาหารเพียงพอก็ต่อกรเจริญเติบโตของต้นข้าว

การลดผลกระทบภัยแล้ง

นายทองอยู่ ใหญ่
สมาชิกสภาเกษตรการจังหวัดนครราชสีมา

สำหรับเกษตรกร ที่ทำการเกษตรด้านปศุสัตว์ ช่วงฤดูแล้งกระทบปัญหาขาดแคลน ขาดวัสดุในการทำอาหารสัตว์ เสนอแนะให้ใช้ ต้นหญ้าพืชทดแทน โดยสามารถทดแทนหญ้าได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังหาได้ง่ายในพื้นที่เพื่อลดปัญหาขาดแคลนอาหารสัตว์

สูตรอาหารหมักหญ้า

1. ต้นหญ้าสด	5 ส่วน
2. ฟางข้าว	3 ส่วน
3. อ้อย(ลำต้น)	2 ส่วน
4. รำข้าว	1 ส่วน
5. อาหารเม็ดสำเร็จรูป (อาหารสำหรับโคเคี้ยว)	1 ส่วน

แนวทางปรับเปลี่ยนการปลูกพืช
เพื่อเตรียมรับสถานการณ์ภัยแล้ง
จังหวัดนครราชสีมา

ศูนย์บริหารจัดการน้ำระดับจังหวัด สภาเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา

http://provinces.thaiwater.net/v/province_id=30

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา

206/2 ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

โทรศัพท์ 0 4434 1722 โทรสาร 0 4434 1723

E-mail : NfC.nma@nfc.mail.go.th

หน้าหนาว ผักกินยอดจะแพงขึ้นซะอม ตำลึง

เพราะเมื่อออกยอดเราจะจัดการเป็น 2 ส่วน คือ

1.ทางดิน พรวนดินใส่ขี้วัวผสมกับปุ๋ยยูเรีย

อัตรา 10:1 คือขี้วัว 10 กิโลกรัมต่อยูเรีย 1 กิโลกรัม
หว่านให้ทั่วแล้วคลุมด้วยฟาง รดน้ำให้ชุ่มๆ

2.ทางใบ ตัดแต่งกิ่งออกแล้วเอาสูตรเร่งโตฉีด
ทุก 5-7 วัน/ครั้ง

หน้าร้อน ผักทุกชนิดจะแพง ให้เตรียมดินและ
ทางชลนเหมือนหน้าฝน แต่ฉีดช่วยด้วยสูตรเร่งโต
เหมือนหน้าหนาวจะทำให้ผักโตเร็วและขายได้ราคาดี

- **สูตรเร่งโต** ประกอบด้วย

- 1.ฮอร์โมนจิบเบอเรลลิน 5 ซีซี
- 2.ยูเรีย 1 - 2 ชีด
- 3.น้ำมะพร้าว 1 ลิตร
- 4.น้ำเปล่า 20 ลิตร

(ใส่ส่วนผสมแล้วคนให้เข้ากัน)

การใช้สมุนไพรป้องกันแมลงและโรค

ทางเลือกหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ป้องกันแมลงศัตรูพืช
ทดแทนการใช้สารเคมีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งพืชส่วนใหญ่เป็นพืชในท้องถิ่นสามารถปลูกและหาได้ง่าย รวมทั้งมีความเป็นพืชต่อสู้กับชีวิตและสภาพแวดล้อมน้อยกว่าสารเคมี
เนื่องจากมีการสลายตัวได้รวดเร็วและมีความปลอดภัยในการเป็น
สารขับไล่แมลงเป็นส่วนใหญ่

สูตรป้องกันแมลงปากดูด

บอระเพ็ด 1 คอกลงผสมกับใบยาสูบ 1 ชีด
นำไปต้มกับน้ำ 2 ลิตร
ให้เหลือประมาณ 1.5 ลิตร
แล้วนำไปผสมกับดินพ่นในอัตราส่วน
100 ซีซี ต่อ น้ำ 20 ลิตร

สูตรไล่แมลง (สะเดาสด)

นำเมล็ดสะเดาสด 1 กิโลกรัม หมักกับแอลกอฮอล์ (เหล้า) พอ
ท่วมทิ้งไว้ 3 คืน กรองเอากากออก ใส่ในขวดสีชาหรือขวดทึบแสง
สามารถนำไปใช้ได้นาน 1 เดือน อัตราการใช้ น้ำสะเดา 100 ซีซี / น้ำ 20 ลิตร
(ผสมน้ำยาล้างจาน 50 -100 ซีซี ร่วมด้วย) สำหรับการเสริมฤทธิ์จากสะเดาที่
กรองเอาเอาตามดื่มกับใบยาสูบ(ยาเส้น)3-5 ชีดผสมกับบอระเพ็ดยาว 1 ฟุต
(ทุบให้แตกสับให้สั้น), ตะไคร้หอม(ทุบให้แตก) 10 ต้น ต้มกับน้ำพอท่วมให้เดือด
ประมาณ 10 นาที กรองเอากากออก
นำน้ำที่ใสไปผสมกับน้ำสะเดาที่หมักแอลกอฮอล์
สามารถป้องกัน เพลี้ยไฟ ไร เพลี้ยอ่อน เพลี้ยแป้ง หนอนขนอบใน หนอนแ้ว
ควรรีพ่นในช่วงแดดอ่อน ทุก 5 - 7 วัน

**แนวทางการปลูกพืช
ใช้น้ำน้อยในพื้นที่
จังหวัดนครราชสีมา
ในสถานการณ์ภัยแล้ง
และปัญหาการขาดแคลน
จากโรคติดต่อ Covid-19**

ศูนย์บริหารจัดการน้ำระดับจังหวัด สำนักงานชลประทานนครราชสีมา
http://provinces.thaiwater.net/vf/province_id=30
สำนักงานชลประทานจังหวัดนครราชสีมา
ถนนมิตรภาพ ตำบลโนนเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
โทรศัพท์ ๐ ๔๔๓๔ ๑๗๒๒ โทรสาร ๐ ๔๔๓๔ ๑๗๒๓
E-mail : NfC.nma@nrc.go.th

မြန်မာ့

หน้าฝน ผู้ที่อวบน้ำแห่งเพราะฝนตก เม็ดฝนจะทำให้
ผู้ข้าความชื้นสูงจะทำให้พืชเป็นเชื้อราง่ายและเน่าในที่สุด
ถ้าเราจะปลูกผักในหน้าฝน

1. ยกร่องทำแปลงเพื่อไม่ให้ชื้น ทำทางระบายน้ำให้ดี
2. ใส่ปุ๋ยหมักแล้วพรวนคลุกลงในดินเสร็จแล้วหว่าน
ปุ๋ยซาลาด้านบนให้ทั่วแปลง

3. ปล่อยให้แห้งและฉีดพ่นยาก(อาจจะฉีดแต่น้ำแล้วเอามือคลุกก็ได้)

3. อย่างหาว่าผมเมตตามาก(เอาเมตตาดูเข้านี้แล้วเอามากลือกก็บ
ทราญแหละ)ไม่ว่าเวลาหาว่าผมเมตตาก็จะจ่ายไม่กระจุก)
เพื่อลดความทรมานแน่น ตรงไหนขุ่นแฉ่งให้เอาออก
ไปปลูกตรงที่แน่น

4. ใ้ทางแสงสูงจากดิน 1 เมตร เวลากลางวันหรือ

- เมื่อฝนตกให้เปิดแสลน(จะลดแรงกระแทกจากเม็ดฝน)
เมื่อฝนหยุดให้เปิดแสลนเพื่อให้น้ำแห้งล่องถึง
และช่วยลดความชื้นลง
5. ถ้าฝนตกติดต่อกันหลายวันให้อาบน้ำชาวควรีทั่วโลก
ละลายในน้ำ 20 ลิตรกรองแล้วฉีดให้ทั่วจะลด

ปลูกมันสำปะหลังอย่างไร ให้ได้ไร่ละ 10 ตัน ?

1.เตรียมดินให้ดี โดยใส่ปุ๋ยหมักไร่ละ 1-2 ตัน

(ใส่เศษเหลือจากโรงงาน เช่น กากมันสำปะหลัง กากอ้อย แกลบ ฟาง หรืออะไรก็ได้ที่หาง่ายและราคาถูก) ถ้าเป็นมูลสัตว์นั้นขี้หมูจะดีที่สุด (ขี้หมูเหมาะกับการพืชกินหัว ขี้วัวเหมาะกับการพืชกินใบ ขี้ไก่เหมาะกับการพืชกินผล)ถ้ามีแอมโมเนียใส่ปุ๋ยพรมทั่วแปลง ถ้ามีปานกลางใส่เฉพาะแถวปลูก แต่ถ้ามีน้อยใส่เฉพาะหลุมปลูก (ดินดีผลผลิตจะเพิ่มขึ้นประมาณ 1 – 2 ตัน/ไร่)

2.พันธุ์ดี หมายถึง กิ่งพันธุ์ที่โตอายุ 10 – 12 เดือน

ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1 นิ้ว (ต้นเท่าหัวแม่เท้า) ไม่ตัดไว้นานเกิน 20 วัน แต่ถ้าต้องถอนเร็วอย่าถอนหมดให้เหลือต้นไว้เนดิน (ต้นนั้น 1 ไร่จะปลูกได้ประมาณ 5 ไร่) ใกล้เคียงปลูกแล้วคอยถอนความงอกการโตจะดี ต้นที่เล็กเกินไปไม่เอา ยอดที่อ่อนและโคนที่แตกต้อออก (ท่อนพันธุ์ที่สมบูรณ์ผลผลิตจะเพิ่มขึ้นประมาณ 1 – 2 ตัน/ไร่)

3.จุ่มยาฆ่าเชื้อผสมยาเร่งราก เพื่อให้รากแตก

ออกมามากๆ เพราะรากมากหัวจะมากตามใส่น้ำยาเร่งราก 1 ลิตรต่อน้ำ 200 ลิตรแช่ไว้ 10 นาที (ผลผลิตจะเพิ่มขึ้นประมาณ 1 – 2 ตัน/ไร่)

จุ่มน้ำยาเร่งราก

ปลูกมันสำปะหลังอย่างไร ให้ได้ไร่ละ 10 ตัน ?

4.ปลูกช่วงต้นฤดูฝน (เม.ย.-พ.ค.) ให้ฝนตกซึก

2 ครั้งแล้วค่อยปลูก ถ้าปลูกเร็วฝนทิ้งช่วงเพี้ยนแปลงเพี้ยนไฟและไ้ระยะมา (ปลูกต้นฝนมันจะโตดี ไม่แคระแกร็นผลผลิตจะเพิ่มขึ้นประมาณ 1 ตัน/ไร่)

5.ฉีดน้ำหมักขี้หมู 2-3ครั้ง/เดือน โดยเอาขี้หมู

ตากแห้ง 3 – 5 กิโลกรัม ใส่ถุงเขียวเช่นน้ำ 200 ลิตรใส่โอเอ็มลงไป 1 ลิตรแช่ไว้อย่างน้อย 3 วัน(ควรเขย่าหรือคนทุกวัน) เวลาจะใช้ให้เอาขี้หมูออก แล้วเอาใส่ถังใบฉีดได้เลยไม่ต้องผสมน้ำเพิ่ม แต่ถ้าต้นมันไม่โตใบเหลืองให้เอาน้ำยูเรียผสมลงไปจนถึง 1 – 2 กิโลกรัม คนให้ละลายแล้วค่อยเอาไปฉีด (ผลผลิตจะเพิ่มขึ้นประมาณ 2-3 ตัน/ไร่)

6.ต้องคอยดูการเจริญของหัวมัน เดือนแรก

มันสำปะหลัง จะแตกราก แล้วรากจะยาวเป็นหนวด พอเดือนที่ 2 จากหนวดจะพองขยายเป็นหัว เดือนที่ 3 จำนวนหัวต้องไม่ต่ำกว่า 7-10 หัว ตอนต้นแสดงว่าบวบพอไม่ต้องใส่เพิ่ม แต่ถ้าโตขึ้นน้อยกว่านี้ต้องใส่ปุ๋ยโพแทสเซียม (สูตร 14-7-35)เพิ่มเพื่อสร้างหัวให้เพิ่มขึ้นใส่ปุ๋ยถูกช่วง ผลผลิตจะเพิ่มขึ้นประมาณ 1 – 2 ตัน/ไร่)

ปลูกมันสำปะหลังอย่างไร ให้ได้ไร่ละ 10 ตัน ?

ศูนย์บริหารจัดการน้ำระดับจังหวัด สภาเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา

http://provinces.thaiwater.net/vl/province_id=30

สำนักงานสภาเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา

206/2 ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา

โทรศัพท์ 0 4434 1722 โทรสาร 0 4434 1723

E-mail : Nfcmma@gmail.go.th

มันสำปะหลัง (CASAVA)

มันสำปะหลังเป็นพืชเศรษฐกิจที่มีความสำคัญ เป็นอันดับสามของประเทศ รองจากข้าว และยางพารา จุดเด่นของมันสำปะหลังในด้านการค้าของตลาดโลกเวลานี้ก็คือเป็นพืชไร่ที่มีกระบวนการผลิตที่สะอาด จนได้รับการยอมรับว่า เป็นสินค้าสีเขียว (green product) และเป็นพืชที่ไม่มีการตัดต่อสารทางพันธุกรรม(non-GMOs) ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังส่งออกที่สำคัญคือมันอัดเม็ด มันเส้น และแป้ง

ปัจจุบันประเทศไทย มีพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังประมาณ 6.7 ล้านไร่ ในเขตภาคตะวันออก และตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็นเนื้อที่ ประมาณ 30 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ปลูกทั้งหมด สำหรับการปลูกมันสำปะหลัง ปลายฤดูฝน ในช่วงเดือนตุลาคมถึงพฤศจิกายน ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อผลผลิตของมันสำปะหลัง ได้แก่

1. ดิน
2. การเลือกฤดูปลูกให้เหมาะสม
3. การเลือกพันธุ์ให้เหมาะสมกับพื้นที่

มันสำปะหลัง (CASAVA)

มันสำปะหลังเป็นพืชอายุยาว ปัญหาเรื่องโรคและแมลง จึงมีน้อย เนื่องจากมันสำปะหลังเป็นพืชที่มีสารไซยาไนด์ และ แวกซ์ เคลือบผิวใบอยู่ จึงไม่จำเป็นต้องใช้สารเคมี ในการกำจัดศัตรูพืช นอกจากนี้จะมีการระบาดอย่างรุนแรง

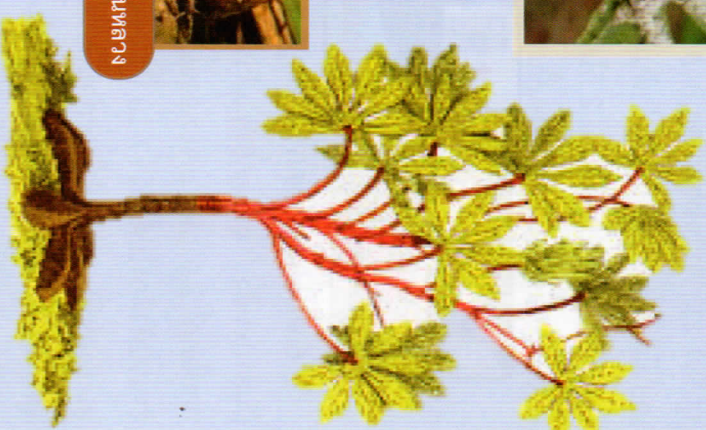
ไรแดง

เพลี้ยแป้ง

แมลงบนทลวง

มันสำปะหลัง (CASAVA)

มันสำปะหลังผลผลิตเฉลี่ยทั่วไปได้ไร่ละ 3-4 ตัน ถ้าปลูกระยะ 60x80 เซนติเมตร จะได้ไร่ละ 3,333 ตัน เฉลี่ยต้นละ 1.2 กิโลกรัม ถ้าอยากได้ไร่ละ 10 ตัน ต้องทำให้ได้ต้นละ 3 กิโลกรัม

จำนวนต้นมันไร่ปลูก/ไร่

ระยะทางต้น X ระยะทางแถว	จำนวนต้น/ไร่
50 ซม. X 60 ซม.	5333 ต้น
50 X 80 ซม.	4000 ต้น
50 ซม. X 1 ม.	3200 ต้น
60 X 60 ซม.	4444 ต้น
60 X 80 ซม.	3333 ต้น
60 X 1 ม.	2666 ต้น
60 X 1.20 ม.	2222 ต้น
80 X 80 ซม.	2500 ต้น
80 X 1 ม.	2000 ต้น
80 X 1.20 ม.	1666 ต้น
1 ม. X 1 ม.	1600 ต้น
1 X 1.20 ม.	1333 ต้น

มันสำปะหลัง 1 ต้น ใช้ธาตุอาหาร

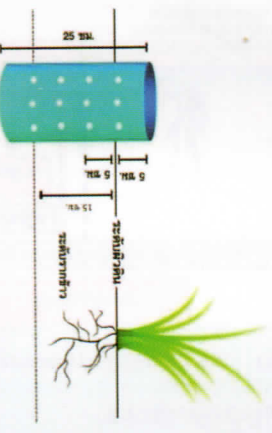
N = 2.3-3 ม. P = 1-1.2 ม. K = 3-4.5 ม.

มัน 10 ต้น ใช้ N = 25 ม./ไร่ 46-0-0 = 60 ม.)

P = 5 ม./ไร่ 0-46-0 = 5 ม.) K = 40 ม./ไร่ 0-0-60 = 70 ม.)

เพื่อความสะดวกในการสูบน้ำ ให้ติดตั้งท่อ
 ตู้น้ำ 1-2 จุด ในแปลงนา (ท่อสูบน้ำเป็นท่อพีวีซี
 ขนาดความยาว 25 ซม. เส้นผ่านศูนย์กลาง 4 นิ้ว
 จะสะดวกกว่า เส้นผ่านศูนย์กลาง หุนครึ่งถึงสองหุน
 4-5 แถวรอบๆท่อแต่ละรูห่างกัน 5 ซม.ฝังลงไป 20 ซม.
 ให้ปากท่อโผล่ขึ้นพื้นผิวดิน 5 ซม.)

ข้อดีของการทำนาเปียกสลับแห้งเลี้ยงข้าว

- ✓ ระบบรากดี
- ✓ แดกกอมาก
- ✓ รวงข้าวสมบูรณ์
- ✓ ช่วยลดโลกร้อน
- ✓ ป้องกันนาห่ม
- ✓ ลดการใช้ปุ๋ยน้ำไปตั้งแต่ ๕-๔๐ เปอร์เซ็นต์
- ✓ ช่วยเพิ่มผลผลิต

ติดต่อเรา

ศูนย์บริหารจัดการน้ำระดับจังหวัด
 สถานเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา

http://provinces.thaiwater.net/v1/province_id=30

สำนักงานสถานีเกษตรกรจังหวัดนครราชสีมา
 206/2 ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
 โทรศัพท์ 0 4434 1722 โทรสาร 04434 1723
 E-mail : Nfc.nma@nfc.mail.go.th

แนวทางการทำนาอันสืบเนื่อง
 จากสถานการณ์ภัยแล้ง
 จังหวัดนครราชสีมา

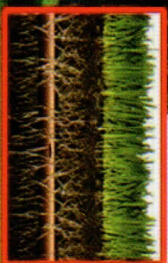

สภาวะแห้งแล้ง หรือภัยแล้ง หมายถึง สภาวะที่ขาดแคลนปริมาณน้ำฝนอย่างผิดปกติ จนไม่เพียงพอต่อความต้องการ นานเกินกว่า 2 สัปดาห์ขึ้นไปและเกิดครอบคลุมพื้นที่เป็นบริเวณ กว้างเป็นผลสืบเนื่องมาจากปริมาณฝนตกที่ผ่านมาน้อยกว่าปกติ ทำให้เกิดปัญหาขาดแคลนน้ำสำหรับการเกษตรในช่วงฤดูแล้งคือช่วงธันวาคม-เมษายน อย่างรุนแรงซึ่งส่งผลกระทบระลอกอาชีพของเกษตรกรโดยตรง การทำนาเปียกสลับแห้งแล้งช่วงนี้ จึงเป็นตัวเลือกหนึ่งที่เหมาะสมกับสถานการณ์เช่นนี้

ที่มาและความสำคัญ

การใช้น้ำไว้ในนาตลอดเวลาเพื่อคุมหญ้า ผลที่ตามมาคือ

- ข้าวไม่กินปุ๋ย
- อ่อนแอต่อโรค
- ข้าวแตกกออ่อน
- นาหล่ม
- แมลงเข้าทำลาย
- ต้นทุนเพิ่มแต่ผลผลิตลด
- การจัดการแปลงนายากลำบาก

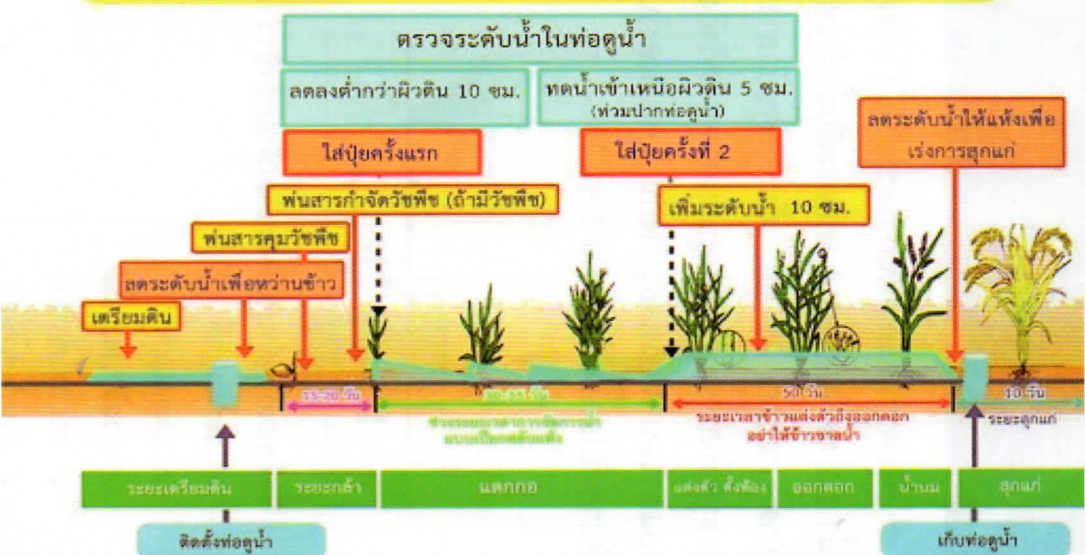

ปลูกข้าว สู้ภัยแล้ง!!

ขั้นตอนของการจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้งในนาข้าว มีดังนี้

1. เตรียมดิน
2. ปรับให้พื้นที่ดินสม่ำเสมอ
3. ปลูกข้าว (หว่าน ปักดำ หรือหยอด)
4. ถ้าปลูกด้วยวิธีการหว่าน **หลังหว่านข้าวให้ระบายน้ำให้แห้ง**เพื่อให้เมล็ดข้าวงอกสม่ำเสมอ **พ่นสารคุม-ฆ่าวัชพืชร**หลังหว่านข้าว 10 วันและ **นำน้ำเข้าแปลง**
5. **หลังพ่นสารภายใน 2 วัน ประมาณครึ่งต้นข้าว**รักษาระดับน้ำไว้จนถึงช่วงการใส่ปุ๋ยรองพื้น
6. เมื่อข้าวอายุ 20-25 วันให้ใส่ปุ๋ยรองพื้น
7. หลังจากหว่านปุ๋ยรองพื้น **ปล่อยให้น้ำแห้งไปเอง** โดยธรรมชาติ จนน้ำในท่ออยู่ที่ระดับ 15 ซม. ได้ผิวดิน **สูบน้ำเข้าแปลงจนระดับน้ำสูง 5 ซม. เหนือผิวดิน**จากนั้นปล่อยน้ำให้แห้งไปตามธรรมชาติ ทำสลับกันไปจนถึงช่วงการใส่ปุ๋ยแต่งหน้า ที่ระยะกำเนิดข้อดอก หรือที่ชาวบ้านเรียกว่าระยะข้าวแตงตัว

เทคนิคการจัดการน้ำอย่างประหยัดแบบเปียกสลับแห้ง

7. ใส่ปุ๋ย แต่งหน้า และรักษาระดับน้ำในแปลงให้อยู่ที่ 5 ซม. เหนือผิวดิน จนถึงก่อนเก็บเกี่ยว 10-15 วัน จึงปล่อยน้ำให้แห้งแห้งเพื่อให้ข้าวสุกแก่สม่ำเสมอ และสะดวกต่อการเก็บเกี่ยว

ดินคิม คือดินที่มีเกลือที่ละลายได้ในสารละลายของพืช การสังเกตโดยดูจากทราบเกลือจะเห็นคราบเกลือเป็นหย่อมๆ โดยเฉพาะในฤดูแล้ง พืชจะแสดงอาการของใบไหม้ลำต้นแคระแกร็นเนื่องจากพืชขาดน้ำความเป็นพิษจากธาตุโซเดียมและ คลอไรด์ เกิดความไม่สมดุลของธาตุอาหาร เกิดจากการกระทำของมนุษย์การตัดไม้ทำลายป่า การทำเกลือและการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อปลูกพืชเศรษฐกิจน้ำใต้ดิน น้ำเค็ม ห้อยู่ใต้ดิน จะยกระดับขึ้นมาใกล้ผิวดิน มีคราบเกลือบนผิวดินมากขึ้น

ผลกระทบต่อน้ำ

1. เซลล์พืชมีอาการขาดน้ำ พืชไม่สามารถดูดน้ำจากใต้ดินได้ มีผลกระทบต่อการงอก การเจริญเติบโต พืชจะโตช้าหรือไม่โต ขอบใบไหม้
2. เกิดความเป็นพิษของธาตุบางชนิด อาทิ โซเดียมไอออน คลอไรด์ไอออน

3. ความไม่สมดุลของธาตุอาหารพืชทำให้ชุดธาตุอาหารที่สำคัญได้น้อยลง เช่น ไนโตรเจน ฟอสฟอรัส โพแทสเซียม แคลเซียม และซัลเฟต

4. ความเข้มข้นของเกลือในดิน จะมีแรงดูดน้ำออกจากรากพืช ทำให้พืชขาดน้ำ ขอบใบไหม้ ใบแห้งและตายในที่สุด

การจำแนกพื้นที่ดินเค็ม

ดินเค็มภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เป็นดินที่มีการสะสมเกลือจากการละลายของหินเกลือหรือจากระดับน้ำใต้ดินที่มีเกลือละลายอยู่มาก ทำให้พบชั้นสะสมเกลือมากหรือพบคราบเกลือที่ผิวดินมากช่วงฤดูแล้ง

ดินเค็มภาคกลาง

เป็นดินในพื้นที่ที่เคยมีน้ำทะเลท่วมมาก่อน และเกิดจากการทับถมของตะกอนน้ำทะเลและตะกอนน้ำกร่อย อยู่ใต้ตะกอนน้ำจืด เมื่อมีการใช้ประโยชน์ที่ดิน อย่างไม่เหมาะสมการขุดหน้าดินขาย ทำให้เกลือที่อยู่ใต้ผิวดินเคลื่อนย้ายมาสู่ผิวดิน

ดินเค็มชายทะเล

เกิดจากอิทธิพลของน้ำทะเลท่วมหรือเคຍท่วมมาก่อน บริเวณที่มีสภาพพื้นที่เป็นกลุ่มน้ำทะเลท่วมถึง วัตถุประสงค์เป็นตะกอนน้ำทะเลและน้ำกร่อย ดินบริเวณนี้จะมีความชื้นของดินสูงและมีความเค็มสูง

แนวทางการจัดการดินเค็ม

1. หาวัสดุคลุมหน้าดิน เช่น แกลบ ฟาง ใบไม้ เพื่อรักษาความชื้นและลดการแผ่ขยายของเขตบริเวณผิวดิน
2. การปลูกต้นไม้ที่เร็วในพื้นที่น้ำ เช่น ยูคาลิปตัส สะเดา กระถิน ชี้เหล็ก ซึ่งการปลูกไม้โตเร็วจะช่วยชะลอการไหลของน้ำทำให้ลดระดับความเค็มของดินลงได้

การลดผลกระทบ

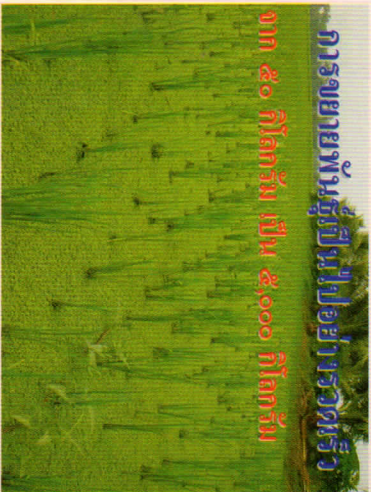
1. พรางแสง ลดการสูญเสียน้ำบริเวณหน้าดินหาวัสดุพรางแสงเพื่อป้องกัน เช่น สแลน, ทางมะพร้าวเพื่อลดการระเหยของน้ำ

2. ตัดทางเดินของสายเกลือในดิน โดยใช้วิธีไถหน้าดินออกความลึก 1 ฟุต ไปไว้บริเวณริมของนา จากนั้นนำแกลบดิบใส่ลงให้ทั่วแกลบแกลบลงในดินเมื่อเสร็จแล้ว จึงคืนหน้าดินกลับนาไว้ด้านบนเหมือนเดิม น้ำจะสามารถผ่านแกลบได้เช่นเดียวกับเกลือที่ไม่สามารถผ่านได้เช่นกัน (ตัวอย่าง เมื่อเรากองแกลบไว้ กรณีฝนตก แกลบด้านในจะไม่เปียกเนื่องจาก แกลบมีคุณสมบัติกั้นน้ำไว้ได้) ทำให้เกลือไม่สามารถขึ้นสู่ผิวดินได้ ทำให้หน้าดินไม่เค็ม

กรณีปลูกไม่ผลุดกหลุมกว้าง 1-2 เมตร
ลึก 50 ซม. เอาแกลบดิบรองพื้นก้นหลุม สูงประมาณ
10-15 ซม. จากนั้นนำดินกลบแกลบลงไปอีกประมาณ
20 ซม. แล้วนำปุ๋ยหมักผสมหน้าดิน ใส่ลงไปจนพูน
เป็นลักษณะรูปหลังเต่า(กระทะคว่ำ)

ในกรณีทำนา เราสามารถใช้แหนแดง หรือ พืช
ที่ลอยน้ำได้ปลูกในนาช่วงช่วงนี้ขึ้นเพื่อเพิ่มปุ๋ยกระจาย
ทั่วพื้นที่แล้ว เมื่อถึงฤดูแล้งน้ำแห้งแหนแดงหรือพืชลอยน้ำ
จะทำหน้าที่ช่วยคลุมหน้าดินรักษาความชื้นไว้ในดินและลด
การเผาหน้าดิน เพื่อลดการระเหยของน้ำ

การปลูกพืชทนเค็ม

ในกรณีที่ดินเค็ม อาจมีการปรับเปลี่ยน
พืช คือหาพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่ของเกษตรกรที่ทนเค็ม

พืชสวนทนเค็มที่ระดับต่างๆ			
เค็มน้อย	เค็มปานกลาง	เค็มมาก	เค็มจัด
อ้อยขาว กล้วย ลิ้นจี่ ทุเรียน ทุเรียน เงาะ ทุเรียน	บวบ พริกขี้หนู กะหล่ำดอก กะหล่ำปลี มะเขือ มะเขือ มะเขือ มะเขือ มะเขือ มะเขือ	ผักโขม ผักกาดขาว มะเขือเทศ มะเขือเทศ มะเขือเทศ มะเขือเทศ มะเขือเทศ มะเขือเทศ	หน่อไม้ฝรั่ง กะหล่ำ กะหล่ำ กะหล่ำ กะหล่ำ กะหล่ำ กะหล่ำ กะหล่ำ

พืชไร่และพืชอาหารสัตว์ทนเค็มที่ระดับต่างๆ			
เค็มน้อย	เค็มปานกลาง	เค็มมาก	เค็มจัด
อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว	อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว	อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว	อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว อ้อยขาว

ไม้ผล/ไม้โตเร็วทนเค็มที่ระดับต่างๆ			
เค็มน้อย	เค็มปานกลาง	เค็มมาก	เค็มจัด
กล้วย ลิ้นจี่ ทุเรียน ทุเรียน ทุเรียน ทุเรียน ทุเรียน ทุเรียน	กล้วย ลิ้นจี่ ทุเรียน ทุเรียน ทุเรียน ทุเรียน ทุเรียน ทุเรียน	กล้วย ลิ้นจี่ ทุเรียน ทุเรียน ทุเรียน ทุเรียน ทุเรียน ทุเรียน	กล้วย ลิ้นจี่ ทุเรียน ทุเรียน ทุเรียน ทุเรียน ทุเรียน ทุเรียน

แนวทางการรับมือปัญหาดินเค็ม อันสืบเนื่องจากสถานการณ์ภัยแล้ง จังหวัดนครราชสีมา

ศูนย์บริหารจัดการน้ำระดับจังหวัด สถาบันจัดการจังหวัดนครราชสีมา
http://provinces.thaiwater.net/v/province_id=30
 สำนักงานชลประทานจังหวัดนครราชสีมา
 206/2 ถนนมิตรภาพ ตำบลในเือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา
 โทรศัพท์ 0 4434 1722 โทรสาร 0 4434 1723
 E-mail : Nfc.nma@nfc.mai.go.th